

ئەي په قيب

دلدار

- ۱- ئەي په قيب هەر ماوه قهومي کورد زوبان
- ۲- ناي ږمښتي دانهي تويي زه مان
- ۳- تيمه ږولهي ږهنگي سوور و شوږشين
- ۴- سهيري کهن خوتناوييه ږاږدوومان
- ۵- تيمه ږولهي ميديا و کهيخوسرهوين
- ۶- دينمانه نايينمانه نيشتمان
- ۷- کهس نه لتي کورد مردووه کورد زيندووه
- ۸- زيندووه هيچ نانهوي نالاکه مان
- ۹- چند هزار لاواني کوردي نه ږره شير
- ۱۰- بوون به قورياني و هموويان نيژران
- ۱۱- لاري کورد نيستاش حازر و نامادهيه
- ۱۲- جانفیدانه جانفیدانه جانفیدان
- ۱۳- لاري کورد هه لسانه سهر پي وهک دلپير
- ۱۴- سا به خوږين نه قشي بکا تاجي ژيان
- ۱۵- کهس نه لتي کورد مردووه کورد زيندووه
- ۱۶- زيندووه هيچ نانهوي نالاکه مان

مادامه کي من کوردم، دهبي کورد له هممو دنيا نازاترين، چاکترين. «دلدار»

کاتتيک به ماناکاني ئەم ږستانه دا ده چينه وه، ههست ده کهين دلدار له تر ږپکي شانازيي نه ته وه بيدا ده ژي، ږسته که له هه مان کاتدا سه رکيشي و ږوويه ږووبونه وهي تيدايه، ههروه ها له هه مان کاتدا مر ږقتيکي تيدايه که له گه ل ئەم سيفه ته پالنه وانيتيه يدا مر ږقتيکي چاکه خواز و تاشتيخواز و بي تاوانه.

۱- ناخو جيهان بيني دلدار له شيعري ئەي په قيب و تپگه يشتني ئەو يو سه رده مه کهي چيبه؟ ئايا ئەو سيفه ت و ناماده بوونه بي سنوره ي ږوويه ږووبونه وه، په يوه ست به پالنه وانه وه چين؟ ئايا ږلپنکردني سه رده ميک له سه ر بناغهي بکوژ، ئەو هپزه کوږ و نابينا يه ي ميژوو که وهک قه ده ږکي ميژووي، هه مو کاتتيک دژ به خواسته کاني

ئەي په قيب ږور تريتني پالنه وان له نيوان بکوژ و کوژاودا

نه جات هميد ئەحمده

گهلی کورده چون له نهی په قییدا ږنگ دداته وه؟ پاشان کورژاو که نه ته ویهه که ته نیا دهیوئ له سهر خاکه که ی خوی بمینتته وه دهوری کورژاوی به سهر دا دسه پینرئ ده بی چون سهری مانه وهی خوی بکاو چ جیهانینی و چ دهوریک بگپړئ؟ ئینجا توندوتیژی له شیعردا ناخو توندوتیژیبه کی سهرده میانه ی قوناغیکی میژووییه یاخود به ره مهاتووی دهوری بکوژانه؟

۲- نهی په قییب په یوه ست به پوینکرده کانی شیعه وه له نیوان دهقی هونه ری بهرز و دهقی ناهونه ری ساده و له نیوان ناوهرؤک و شیوه و زمان و مانادا، ددرده چپته دهره وه، ناخو ئهم دهرچونه و نهینییبه که له کویدایه، نه گهر باوهر په یوه بینین شیعر له ناوهرؤکدا زیندوویتی خوی هله گری، ده بی داهینان له شیعی نهی په قییدا له زمان و شیوه و ناوهرؤکه که یدا له چیدای واته له بنیاتی زمان و مانادا هره وه له ماناکانی چپړی شیعی و ناوهرؤکدا؟

۳- کیشهی شیعر که کیشهیبه که راسته وخو بهرجه سته ی سهرده می دیاریکراوی خوی دهکات و ږنگدانه وهی سهرده میکه یاخود کاردانه وهی بهرامبر به ماناکانی سهرده میک، نهوا نهی په قییب به سهر قوناغ و سهرده مهکاندا تیپهر ده بیت، نهینی ئهم تیپهر کرده زمه نیبه و مانه وهی دور و دریتی نهی په قییب له نیو عه قلبیه ت و جیهانینی نه وهکاندا له کویدایه؟

که واته له ههر لیکوئینه وهی که له شیعی نهی په قییب پیوستیمان به شیکر دونه وهی که فره لایه نی هه یه له زمان و کیشهی شیعر په یوه ست به سهرده مه که ی خوی و دوی خوشی، هره وه تیگه یشن له بنیاتی ناوهرؤک و شیوه ی شیعه که و له هه مو نه مه شدا پیوستیمان به وه هه یه وهک مانای کوتایی پیهاتو زانینی کوتایی پیهات و شیعه که نه خوینینه وه، به لکو له زمانه بکوئینه وه که هه مو ئهم گرفت و کیشانه ی گرتوته خو.

له خویندنه وهی په که می شیعه که وه چند پرسپار و زانینیکی سهره تاییمان پین دهگن که به کورتی له م خالانه چریان ده که یینه وه په یوه ست به کیشهی شیعه وه:

۱- شیعی نهی په قییب له خویندنه وهی کی رووکه شدا ماناکانی هه مو ئاشکراو ږاگه به ندراون، به لام په یوه ست به کیشهی شیعه که وه زمانیکی دیکه هه یه که رانه گه به ندراره و له چوارچپوهی هیما و ږه گز و نامرازه کانی نووسیندا، زمانیکی دیکه بهرجه سته ده که ن که راسته وخو په یوه سته به جیهانینی دلداره وه.

۲- له شیعه که ده زوردار و بکوژ له کار و کرده وه کانیدا به دی ناکه یین، دلدار باس له زوردار ریانه ناکات که بکوژ بهرامبر به گه له که ی دهیکات، باس له کوشتن و برین و سووتاندن و به ندرکن و ناواره بوونی

گهلی کورد ناکات، پورتریت و سیمو و خه سلته ته کانی بکوژی کوردان ناکات، به لکو هه مو ئهم خه سلته تانه دداته پال بنیاتیکی له ماناوه که له چوارچپوهی کاردانه وه خویناوییه کانی کورژاودا نهو سیمو و کردار و زوردار ریانه ی بکوژ ده گه یه نن.

۳- شیعه که له زمانی گوتاریکی شیعی هیما داردا نووسراوه کاتیک هه مو کاردانه وه کانی مرؤقیکی کورژاو بهرامبر به دهوری بکوژیک داده نیین و نهو گوتاره ش ئاراسته ی «نهی په قییب» کراوه ئه وسه له وه ده گه یین «په قییب» هه مو ئهم هیزه میژووییه کویره بکوژانه یه، که به هیز و توند و تیژی ئامانج و مه به ست و دهوری ئیستا و رابوردو و ئاینده یان نه وه یه نه ته وه یه که له ږه گه وه له سهر خاکه که ی هه لکیشن و جگه له داسه پاندنی دهوری کورژاوی بو ئهم نه ته وه یه هیچ مافیکی دیکه ی له بهر دهما به ږهوا نابین.

«په قییب» ناوانیکی هیما داری و مه جازیه بو بکوژ، که له خویندنه وهی کاردانه وه کاند دهوری بکوژی زوردار مان بو روون ده بیته وه بو نمونه:

۱- ههر ماوه قهومی کورد زوبان = بکوژ ده یه وی کورد زوبان له ناو به ری.

۲- ئیمه ږله ی میدیا و که یخوسره وین = بکوژ ده یه وی میژووی گه لیک بشیوتی.

۳- که س نه لئ کورد مردوه = بکوژ ده یه وی له ږیگی شکستی میژووی کورده وه به هیز مردنی کورد بکاته چاره نووسی.

۴- هیچ نانه وی ئالا که مان = به له گورنای ئالای کورد بکوژ ده یه وی کورد قه تاو قه ت ئالای شه کاوه ی نه بی و نه بی به هیچ.

۵- دینمانه ئاینمانه نیشتمان = بکوژ ده یه وی نیشتمان له کوردان داگیر بکا و خاکه که ی له ژیر پیی هه لکه نی و شارستانیه ته که ی له ناو به ری.

که واته گهلی کورد به ره و رووی له ناو بردنی زمان و شارستانیتی و میژووی بوته وه، هره وه به ره و رووی داگیرکردنی خاک و له ناو بردن بوته وه و ئهم مه ترسییه گوره یه ش دهوری بکوژه، نهو بکوژه ی خاوه نی میژووی خوین رشتن و توندوتیژی. که واته لایه نیکی هونه ری نهی په قییب له وه یدایه که هه سترکن به مه ترسی کردنه و هاواریک به ره و رووی دهکات، نهو مه ترسییه قوناغ و کات و سهرده می نیبه، بکوژ به ک سیمای یه ک سهرده م نیبه، بکوژ له قوولایی میژووه دی و له قوولایی ئیستاوه به ره و قوولایی داهاتو ده چی بهرامبر به بکوژیش مرؤقی کورد هه یه که تاقه دهوریکی هه ئه وه ده بی که بکوژری و خاکه که ی داگیر بکری. له

نهمهش دهلالهت و ناماژهبه که بۆ نهوهی شاعیر له بهرترین ناستی جۆش سهندن و کهفوکولی دهروونی و عهقلیدا شیعری نووسیوه.

۶- توند و تیژی له شیعره کهدا، بهرهمهاتووی هیزی بکوژه، که وای سهپاندووه تهنیا به کوشتن لهگهڵ کورددا مامهله بکری و وشهکانی خوین و کوشتن زۆرتیرینی ماناکان دهگرنهوه، ههروهک «رهنگی سوور، ناشتن، جانفیدا بوون، به خوین نهقش کردن، کهس نهلی کورد مردوو» نهمهش ناماژهبه که بۆ ترسیکی گهورهی شاعیر، ترسیک که تهواو باوهری پیتی ههبووه لهوهی تامانجی سهرهکی بکوژ کوشتنی کورده.

۷- له ههموو ماناکانی بهرگر بکردن و یاخیبووندا شاعیر جهخت لهسه نهوه تازه و لاوهکانی کورد دهکات ههروهک- رۆلهی رهنگی سوور،- رۆلهی میدیا، لاوانی کورد، لاوی ئیستا... تاد» بهمهش (۶) جار ناوی نهوهی نوێ هاتووه، نهمهش ناماژهبه که بۆ باوهری شاعیر به کیشهی نهوهکان.

۸- ههموو رسته و ماناکان، ههموو کردارهکان، پهیههست کراون به کووه، تاک له شیعره کهدا بوونی نییه، نهمهش سیمای شوپشگیتیری و خهباتی میلی و نهتهوهیه ههروهک: «قهومی کورد، ئیمه رۆلهی، ئاینمانه، رابوردوومان، بوون به قوربانی، ههلسانه سهریخ، حازر و نامادهنه، نهقشی دهکن... تاد، لهمهوه بۆمان دردهکهوێ که شاعیر به تهواوهتی دهسهلاتی بهسهر هاوئاست کردن و هاوتاکردنی نیوان زمان و کیشهی شیعردا شکاوه و به وردهکارییهوه وشه و ماناکانی کیشهی شیعری خستۆته چوارچێوهی زمانهوه، نهوه زمانهشی به وشه و زاراوهی وا نووسیوه که فراوانترین چینهکانی کۆمهنگهی کورد له ماناکانی بگهن.

یاخیبوونی پالنهوان

پالنهوان له ئهی پهقییدا ئایدیالیتی شوپشگیتیری و جهربهزهی میلی ههلهگر، شاعیر له دنیا بینی خۆیدا، خهونی بهسهرفرازی و گهیشتن به دهسهلات و بنیاتنانی نیشتمانیتی ئالادارهوه بینیه، نهوه ئایدیالهش شارهزایی نهوهی نواندووه سهبارته بهو نهتهوانهی که گهلهکانیان بهرهو رووی زوڵم بوونهتهوه ماموستا (مهسعود محهمهه) سهبارته به دلدار دهلی: «دلدار له قسه کردندا خۆی وهک رابهه په رسته دهواند» ههروهها دلدار ههه خۆشی دهلیت: «گهله وهکو نهوه ئۆتۆمۆبیلهیه که به پێ لێخوڕ ناییت» ههروهها دهشلیت: «مادامهکی من کوردم، دهبی کورد له ههموو دنیا نازترین، چاکترین» وشهکانی نهیره شیر، بهچکه شیر، شیر شیران، دلیر، نازا و له

بارودۆختکی وادا که سالانی کۆتایی سبیهکان مهسهلهی کورد له ههموو پارچهکانی کوردستاندا به قورسترین بارودۆخی ناوختی و ناوچهیی و جیهانیدا تیپهه دهبوو، که دهنگی نهوه له خۆی زیاتر کهس گوئی لی نهبوو، که بهشی له هیج پرۆتۆکۆل و ریککهوتن و پهیماننامه نیودهولهتی و ناوچهییبهکاندا نهبوو، کوشتنی کورد وهک جهسته و وهک میژوو وهک خاک و وهک ماف، نهوه قهدهریهته میژووویه بوو که هیج رووداوێک نهیدهتوانی کورد لهم قهدهریهته دهکات، تهنیا یاخیبوون له ههموو نهوه پهقیبانهی دهوری بکوژیان دهگیترا بهسهر کوردهوه، ههرویه دلدار دهیهوێ له کۆی نهوه شهعهیهته میژووویه یاخی بی، که تهنیا به لۆژیکی هیزیوونی ناشهعهیی خۆیان دهسهپین.

شیعری ئهی پهقیب زمانیتی رهوان و بی گرتی ههیه، که لهگهڵ ماناکاندا بهیهک ناست په ره دهسین و لهم خالانه چریان دهکهینهوه:

۱- ههموو ماناکانی شیعره که (جهخت لهسهر کردن و سووریوون و بی داگرتنی) شاعیره لهسهر هیزی مانهوه، چونکه مانهوه تهنیا ههلهژاردنیکی گهلیکه که له ههموو ریکهچارهیهک بیتیهش کراوه و له جیهانیتی پر له بکوژاندا تاک و تهنیایه. نهوه ههستیاریه دهروونی و کۆمهلایهتی و رۆشنیرییه ههموو عهقلی دلدار داگیر دهکات ههروهک «زیندووه، نامری، نایشکیتنی، نانهوێ».

۲- دهلالهتهکانی بهرگر بکردن و یاخیبوون و هاندان، پاش تیگهیشتن و زانیی شاعیرهوه دئ، له سیاسهتی حکومهتهکانی عیراق و دوژمنهکانی گهلی کورد، بۆیه بههیج شیوهیهک راستهوخۆ باس له زۆردار و بکوژ ناکات، بهلکو باس له دهوری بهرگر بکردن دهکات دژ به سیاسهتی بکوژ.

۳- ههردوو رستهی «بهخوین نهقشی بکهن تاجی ژیان و، نانهوێ ئالاکهمان» خهون و هیوای سهرحهمی یاخیبوونهکانه.

۴- له سهرحهمی شیعره کهدا شاعیر ههفت (۷) جار وشهه کورد دووباره دهکاتهوه، له ههموو نهوه ناوهینانانهشدا تهنیا جهخت لهسهر نامادهبوون و لهسهریه و هستان و دلیری دهکاتهوه، بهمهش کورد و شانازی نهتهوهیی تهواوی جیهان بینی شاعیری گرتۆتهوه.

۵- شاعیر نهوه نامراز و کهرهسته زمانهوانیانه بهکار دینی که تهنیا ههه «جهخت لهسهر کردن و پهتکردنهوه و نهفیکردن و بهر پهچدانهوهیه: وهک:

- ههه، دانه بی، کهسه نهلی، هیج نانهوێ- چهند ههزار، ههموویان، جانفیدانه جانفیدانه جانفیدان، سا بهخوین... تاد».

